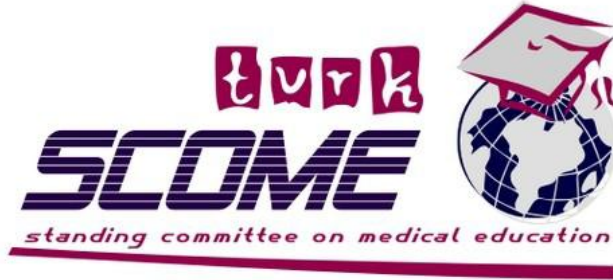

III. TurkMSIC Ulusal Tıp Eğitimi Çalıştayı Bildirgesi

Tıp Eğitimi Süresince Hekim Adaylarının Kişisel Gelişimi

- Türk Tıp Öğrencileri Uluslararası Birliği -

- Tıp Eğitimi Alt Komitesi -

© Türk Tıp Öğrencileri Uluslararası Birliği – Turkish Medical Students' International Committee
Bu bildirge 59. TurkMSIC Ekim Genel Kurulu'na kabul edilmiştir.

İletişim:

Boran Yavuz

TurkMSIC Ulusal Tıp Eğitimi Direktörü '09-'11

boran.yavuz@yahoo.com, nome@turkmsic.net

Erencan Gündođdu

Tıp Eğitimi Çalıştayları Ulusal Proje Koordinatörü '09-'11

ecangundogdu@yahoo.com

Giriş

Türk Tıp Öğrencileri Uluslararası Komitesi olarak 2008 yılından beri tıp eğitimi konusunda tıp öğrencilerinin sesini duyurabilmek amacıyla düzenlediğimiz Ulusal Tıp Eğitimi Çalıştayları'nın üçüncüsünü 1-2 Mayıs 2010 tarihlerinde Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi ve TurkMSIC Başkent Yerel Kurulu ev sahipliğinde, 18 tıp fakültesinden 52 tıp öğrencisinin katılımı ile gerçekleştirmiş bulunuyoruz.

Son yıllarda görülmektedir ki, dünyada ve Türkiye'de eğitim alanında yaklaşımsal olarak büyük değişimler yaşanmaktadır. Değişen eğitim anlayışı, öğrencinin de eğitimin bir paydaşı olduğunu ve eğitimi ilgilendiren süreçlerde söz sahibi olması gerektiğini öngörmektedir.¹ Hiç şüphesiz bu anlayış tıp eğitimi alanında da karşılığını bulmuş ve saygın ulusal² ve uluslararası³ kurum ve kurullarca kabul görmüştür. Bu nedenle bu çalıştaylar Türkiye için büyük bir boşluğu doldurmaktadır.

Bu sene çalıştayın teması “ Tıp Eğitimi Süresince Hekim Adaylarının Kişisel Gelişimi” olarak belirlenmiştir. Bildirgenin alt başlıklarını ise sırası ile “Kriz Yönetimi”, “Tıp Etiği”, “Mesleki İngilizce ve İletişim”, “Öğrenci Toplulukları” ve “Kariyer Danışmanlığı” oluşturmaktadır.

Bu bildirgenin hocası ve öğrencisi ile tüm tıp eğitimi camiasına yararlı olması dileklerimizle,

Boran Yavuz
Türk Tıp Öğrencileri Uluslararası Komitesi
Ulusal Tıp Eğitimi Direktörü '09-'10

¹ Bologna Süreci Prag Bildirgesi, 2001

² Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Kurulu, Türkiye Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Standartları, Madde 4.2, 2009

³ World Federation for Medical Education, Basic Medical Education - WFME Global Standards for Quality Improvement, Madde 4.4, 2003

1) Kriz Yönetimi

“Tıp fakültelerinde öğrencilerin belki de en büyük korkusu olan kriz anlarına yönelik nasıl eğitimler verilmeli ve hangi beceriler kazandırılmalıdır” adlı başlığa ait maddeler aşağıda belirtildiği gibidir:

- Tıp fakültesi öğrencilerinin eğitimlerinin her döneminde daha fazla pratik yapmalarına ve kriz ortamlarında daha çok bulunmalarını fırsat yaratacak şekilde özellikle acil servislerde daha fazla zaman geçirmelerine yardım edecek fırsatlar yaratılmalıdır.
- Öğretim Üyelerinin ve Uzman Hekimlerin tecrübelerinin tıp fakültesi öğrencileriyle sürekli paylaşımı sağlanmalıdır
- Olgu tartışmaları artırılarak farklı hastalıklar ve durumlar hakkında öğrencilerin bilgilendirilmesi artırılmalıdır
- Klinik öncesi eğitim alan tıp fakültesi öğrencilerine daha etkin ilk yardım eğitimi verilmelidir
- Doğal afetlerde oluşan krizlere yönelik tıp fakültesi öğrencilerine daha fazla bilgi ve eğitim verilmeli, öğrencilerin bu ortamları öğretim üyelerinin yönlendiriciliğinde yaşamalı sağlanmalıdır.
- Hasta yakınlarının psikolojilerini anlamaya yönelik ders sayısı artırılmalıdır.
- Kriz durumlarında çözüm üretecek kişi olarak stres ve zaman yönetimini başarıyla uygulamamızı sağlamamızda yardımcı olacak eğitimlerin artırılması gerekmektedir.
- Tıp Fakültesi öğrencilerine “Çok yönlü düşünme” eğitimi verilmeli, öğrencilerin olayların daha karmaşık hale gelmesi durumunda nasıl bir yol izleyeceği hakkında bilgilendirilmesi gerekmektedir.
- Çeşitli simülasyonlarla öğrencilere kriz durumlarında nasıl davranış sergilemeleri gerektiğine yönelik bilgi ve tecrübeler kazandırılmalıdır.

2) Tıp Etiği Eğitimi

Tıp Etiği, biyoetiğin bir alt dalı olarak, tıp/sağlık alanındaki tutum ve davranışların iyi ya da kötü yönünden değerlendirilmesi, karşılaşılan “yeni realiteye uygun norm üretilmesi” önerilmesi ve var olan mevzuatından eleştirel açıdan tartışılması etkinliğidir. Tıp etiği, tıbbin her alanıyla ilgilidir ve bu yönüyle tıp eğitimi müfredatında da önemle üstünde durulması gereken bir konu olduğuna inanıyoruz. Tıp fakültesi öğrencileri olarak tıp eğitimi müfredatında tıp etiği ile ilgili konular bulunmasına rağmen, tıp öğrencileri olarak bu derslerin yeterli etkinlikte bilgi, beceri ve tutum kazandırdığını düşünmüyoruz.

Tıp Etiği ile ilgili derslerin etkinliğinin yeterli olmamasının sebepleri ile ilgili olarak aşağıda yer alan maddeler belirlenmiştir:

- Tıp Etiği derslerinin tanımlar üzerinden, ezbere dayalı ve soyut olması
- Tıp öğrencilerinin meslek yaşamlarında karşılaşabileceklerine benzer örneklerin ve vakaların bulunmaması ya da bu örnek vakalar bulunsa bile büyük gruplarla bu örnek ve vakalar üzerinden yapılan tartışmaların tutum kazandırmayı zorlaştırması
- Klinik eğitime başlamış tıp öğrencileri etik konularda danışmanlığa ihtiyaç duyması fakat bu konuda gerekli danışmanlığı alamaması
- Öğrencilerin etik konularda hastalarla empati kurmada zorlanması

“Tıp Etiği Eğitimi”nin etkinliğinin artırılması için aşağıdakiler yapılabilir:

- Tıp Eğitimi müfredatında tıp etiği eğitimi 15 kişiyi geçmeyen gruplarda, vakalar üzerinden, gönüllü hastaların da katılımıyla ve etkileşimli tartışmalarla yapılmalıdır.
- Geleceğin hekimleri olacak tıp fakültesi öğrencileri karşılaşabilecekleri adli vakalara yaklaşım, hukuki sorumlulukları ve etik sorumlulukları konusunda tıp hukuku üstüne çalışan öğretim elemanları tarafından mezuniyet öncesi tıp eğitimi boyunca bilgilendirilmelidir.
- Öğrencilerin yürüttüğü bilimsel araştırmalarda etik kurullara ulaşabilmesi ve bu kurullarla beraber çalışabilmesi desteklenmelidir.
- Öğrencilerin etik konularında kitaplar okuması, filmler izlemesi ve projeler yapması teşvik edilmeli ve kitaplar ile filmler üstüne tartışmalar yürütmesi için imkan sağlanmalıdır.
- Klinik öğrencilere yönelik stajlardan önce etik konularda vakalar içeren dersler olmalı ve 5. sınıf öğrencilerinin son sınıfa geçmeden önce bir etik stajı alması sağlanmalıdır.

3) Mesleki İngilizce ve İletişim

Mesleki İngilizce

Günümüzde gelişen teknoloji sayesinde yurt dışında gerçekleşen yeniliklere ulaşma kolaylığı gitgide artmaktadır. Şüphesiz ki yenilikler ve gelişimlerin en yoğun olduğu bilim dallarından biri tıptır. Bir hekimin mesleğini etkili bir şekilde icra edebilmesi için bu gelişmeleri takip ederek bilgilerini güncellemesi gereklidir. Küreselleşen dünyanın ortak dili olan İngilizce'nin bu gereklilikleri karşılamak için hekimler tarafından meslek terimleri başta olmak üzere bilinmesi gerekmektedir.

- Mesleki İngilizce'nin öğrenilmesine yönelik, tıp fakültelerinin bir girişimi olmalıdır.
- Öğretim dili Türkçe olan tıp fakülteleri ve tıp fakültesi programları için mesleki İngilizce dersi uygulamaları yararlı olacaktır.
- Bu dersler; öğrenciyi mesleki İngilizce konusunda yetkin ve yeterli kılacak düzeyde olmalıdır.
- Bu derslerin verimliliği ve yararlarının kalıcılığını sağlamak amacıyla, prelinik öğrenim dönemlerine yayılması gereklidir.
- Mesleki İngilizce derslerinin içeriği öğretim müfredatına uygunluk ve paralellik göstermelidir.
- Her tıp fakültesi öğrencisinin öğrenim hayatı boyunca en az bir kere İngilizce sözlü sunum ve/veya poster sunumu yapmasına olanak sağlanması öğrenilenlerin pratiği açısından yararlı olacaktır.
- İngilizce yayınların öğrenci gruplarınca değerlendirilip tartışılmasına olanak sağlanmalıdır.
- Tıp fakültesi öğrencileri İngilizce yayın yapma konusunda da teşvik edilmelidir.
- Konusunda uzmanlığı dünya çapında kabul görmüş yabancı konuklar tarafından verilecek İngilizce konferanslar düzenlenmeli ve öğrenciler katılıma özendirilmelidir.

İletişim Becerileri

DSÖ tarafından belirtilen 5 yıldızlı hekim kavramına göre iletişim becerileri bir hekimin sahip olması gereken temel özelliklerden biridir. Tıp eğitimi boyunca bu becerinin kazandırılması en az akademik bilgi aktarımı kadar önemlidir.

- İletişim becerilerinin öğretilmesi interaktif yöntemlerle olmalıdır.
- Simüle-Standart hasta görüşmelerinin yapılması, tıp öğrencilerini; gerçek hasta ile karşılaşmaya hazırlaması açısından son derece önemlidir.
- Simüle-Standart hasta görüşmeleri sadece birer hasta görüşmesi ile sınırlandırılmamalıdır. Kötü haber verme, aydınlatılmış onam alma, hasta yakını ile görüşme eğitimi vb. uygulamalarla zenginleştirilmelidir.
- Gerçek "hasta-doktor" görüşmesi izlenmesi-gözlemlenmesi sağlanmalıdır. Örnek olarak video gösterimleri artırılmalıdır.
- Simüle-Standart hasta eğitimlerinin değerlendirilmesi sınav yöntemi ile değil, hastaların ,akranların, yönlendirici öğretim üyelerinin geribildirim ile olmalıdır.
- Kan şekeri ve basıncı ölçümü gibi uygulamaların dahi hastalarla bir iletişim kurma şekli olduğu unutmamalıdır. Öğrencilerin bu uygulamalara katılımlarının teşvik edilmesi iletişim deneyimi kazanmaları açısından yararlı olacaktır.
- Simüle-Standart hasta görüşmeleri kültürel farklılıklar da gözetilerek düzenlenmelidir.

4) Öğrenci Toplulukları

Öğrenci toplulukları; belli bir ortak amaç doğrultusunda aktivite yapan, dayanışma ve sosyal öğeleri içeren, öğrencilerin kişisel ve sosyal gelişimini sağlayan, işbölümü ilkesiyle gönüllü çalışmanın esas olduğu, üniversite ile resmi bağlantıları olan ve onun tarafından kontrol edilen, spor, bilim, sanat, gezi, sosyal sorumluluk ve mesleki alanlarda çalışan topluluklardır.

Bu derecede geniş bir rol almalarından da anlaşılacağı gibi, bu topluluklar öğrencilerin kişisel gelişimi için vazgeçilmezdirler. Fakat, tıp öğrencileri bu toplulukların kurulmaları ve çalışmaları sırasında içsel ve dışsal olarak pek çok engelle karşılaştıklarını düşünmektedirler. Bunlar şu şekilde sıralanabilir:

Bu nedenle tıp öğrencileri, aşağıdaki maddelerde önerilenlerin hayata geçirilmesi durumunda bu sorunların çözümünde önemli aşama kaydedileceğini düşünmektedirler:

- Topluluklar için tanıtım günleri düzenlenmeli.
- Dekanlık ve/veya rektörlükten bütçe ayrılmalı.
- Toplulukların bütçeleri özerk olmalı.
- Topluluklar tarafından senelik etkinlik planları yapılmalı.
- Topluluklar yıl boyunca yaptıkları etkinlikler hakkında yıllık rapor hazırlamalıdır.
- Topluluklar tarafından geniş spektrumda motivasyon artırıcı etkinliklerin yapılmalı.
- Topluluklar kendilerini yetkili mercilere tanıtmalı.
- Topluluk içi ve topluluklar arası deneyim ve bilgi paylaşımları olmalı.
- Aynı amaca yönelik toplulukların üniversiteler arası koordinasyonları sağlanmalı.
- Üniversite’de topluluğa referans öğretim üyeleri olmalı.
- Aktif topluluklara izinlerin daha kolay verilmeli. Bunlar:
 - Devamsızlık izinleri
 - Salon/oda izinleri
 - Materyal kullanım izinleri
 - Stand açma izinleri
 - Fakülte dışından konuk çağırma izinleri
- Topluluklara katılım ve topluluklarda çalışma fakülte ve/veya üniversite yönetimi tarafından özendirilmeli ve kolaylaştırılmalı.
- Topluluklara maddi kaynak bulunmasında kurumsal destek sağlanmalı.
- Topluluklarda daha önce çalışmış mezunlar topluluğa daha çok destek olmalı.

5) Kariyer Danışmanlığı

Kariyer danışmanlığı, kişinin yeteneklerini ve yönelimlerini göz önünde bulundurarak, o kişinin kendisine en uygun kariyer yolunu seçmesinde yardımcı olunması amacıyla yapılmaktadır.

BİR TIP FAKÜLTESİNDE KARIYER DANIŞMANLIĞINDAN BEKLENEN ÖZELLİKLER

- Mezuniyet sonrası ile ilgili her türlü kariyer seçenekleri hakkında bilgi vermeli, farkındalık yaratmalı, alternatif çözümler üretebilmeli.
- Hedeflerimize ulaşmada ve bu amaçta gerekli olan özelliklere göre kişisel gelişim(yabancı dil, sosyal aktiviteler vb.) için yol gösterici olmalı.
- Bilimsel testler(kişilik analizi, psikoteknik yöntemler) yardımıyla karakter analizi yaparak, bireye uygun kariyer seçeneklerini sunabilmeli.
- Yurt içi ve yurt dışı iş olanakları hakkında yenilikleri takip edebilmeli, bu konudaki fırsatlardan öğrencileri haberdar etmeli.
- Verdiği danışmanlık hizmeti hem mezuniyet öncesini hem mezuniyet sonrası kapsamalı.
- Kariyer planlamasına yardımcı olurken hedefe ulaşma yolunda gerekirse yol haritasını net olarak belirleyebilmeli.
- Tıp dışı alanlarla da etkileşim içinde olabilmeli.
- Bir tıp öğrencisinin ilgi alanlarını keşfetmesi ve ne istediğini anlaması için gereken rehberliği yapabilmeli.
- Danışmanlık hizmetinin gerektiğinde birebir verilmesi danışmana olan güvene artıracaktır.
- Danışmanın öğrenciye yol gösterdikten sonra gerekli irtibatları kurabilmesi öğrencinin müracaat ettiği kurumdaki/bölümde yaşayabileceği sorunları önlemede yardımcı olacaktır.

FAKÜLTELERDEKİ GENEL DURUM VE EKSİKLİKLER

GENEL DURUM:

Günümüzde hemen hemen hiçbir tıp fakültesinde sistematik kariyer danışmanlığı bulunmamaktadır. Bunun yerine bazı tıp fakültelerinde sistematik ve sürekli olmayan kariyer danışmanlığı yapılmaktadır. Bu danışmanlık bazı fakültelerde görevli öğretim görevlilerince

yapılırken bazı fakültelerde üst dönem öğrencilerin alt dönemdeki öğrencilere rehberlik yapması yoluyla sağlanmaya çalışılmaktadır.

EKSİKLİKLER:

- Şu anki en büyük eksiklik öğrencilerin böyle bir hizmetin eksikliğini farkında olmamasıdır.
- Danışman sayısının azlığı ve yeterli zamanın ayrılmaması, öğrencilerin danışman öğretim görevlilerine ulaşmasını zorlaştırmaktadır.
- Bazı danışman öğretim görevlileri, kariyer seçimi konusunda objektif davranmamaktadır.
- Öğrencilerin bilgi düzeyine uygun olmayan kariyer tanıtımları, beklenen düzeyde verimli olamamaktadır.
- Kariyer danışmanlığı konusunda yapılan etkinliklerin devamlı olmaması bilgilendirme alanında etkinliği azaltmaktadır.

TIP EĞİTİMİ SONRASI KARIYER SEÇENEKLERİNDE ÖĞRENCİ FARKINDALIĞI

Öğrencilerin çoğunlukla TUS'u ve dolayısıyla uzmanlığı tek kariyer seçeneği olarak görmesi, tıp fakültelerindeki kariyer danışmanlığı eksiğinin en iyi göstergesidir.

EKSİKLİKLER BAĞLAMINDA YAPILMASI GEREKENLER

- Öğrencilerin kariyer danışmanlığı hizmetinin fakültelerinde uygulanması için talepkar olması gereklidir.
- Bu kariyer danışmanlığı fakültenin ihtiyaçları ve olanakları göz önünde bulundurularak aşağıdaki şekillerde sunulması yararlı olacaktır:
 - Dekanlıklarca kariyer danışma merkezleri kurulmalıdır.
 - Bu kariyer merkezlerinde profesyonel uğraşı "Kariyer Danışmanlığı" olan uzman kişiler görev almalıdır.
 - Kariyer danışmanı, öğrencilere gerekli tüm kariyer seçeneklerini sunabilmeli, gerektiğinde öğrencileri uzman kişilere yönlendirebilmeli.
 - Geniş katılım(öğrenci, öğretim üyesi, asistan vb.) sağlanarak, kariyer günleri düzenlenmesi, kariyer seçeneklerinin daha iyi anlaşılması ve tecrübe paylaşımı açısından yararlı olacaktır.

- Dünyada bu sistemin nasıl çalıştığı araştırılarak, fak telere entegre edilmesi başlangıç aşamasında işlevsel olacaktır.
- Kariyer danışmanlığı ile ilgili bilgilere okulun internet sayfası, okul dergisi vb. erişimi kolay kaynaklardan ulaşılabilmelidir.
- Tüm bu etkinlikler düzenli olarak yapılmalı ve sürekliliği sağlanmalıdır. Bu sürekliliğin takip edilmesi büyük önem taşımaktadır.

TurkMSIC 3. Tıp Eğitimi Çalıştayı Katılımcı Listesi

Erencan Gündođdu	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Boran Yavuz	Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Alper Bülbül	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Meriç Meriçliler	Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi
Selin Bayburt	Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi
Sıraç Genç	Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi
Pakize Şahin	Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Bengü Karçaltı	Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Hatice Demir	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Nazife Kartal	Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ali Barlas Mirçık	Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Semih Küçükankurtaran	Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Seda Önal	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Seda Dađlı	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ali Dinç Bozat	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ceren Yapar	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Melike Kaya	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Nur Gül	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ebru Şahin	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Batuhan Çakmak	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Doruk Demirel	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Elmas Tohumođlu	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Arda Erdut	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Yasemin Özerdem	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ahmet Murt	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Battal Emre Şahin	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Gökalp Eral	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Gizem İleri	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi
Görkem Akçay	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi
Selin Bulut	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi
Deniz Çfitci	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi
Yiđit Yılmaz	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi
Yonca Hacıođlu	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi
Cihat Genç	Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi
Elif Keleş	Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Elif Kılıç	Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Aysu Sinem Koç	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ahmet Gürcan	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ali Teoman Evren	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
İltürk Özdođan	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Yusuf Erdem Çamırcı	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Gökalp Güneş	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi
E. Göknur Topçu	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi
Sezin Ateş	Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi

Ali Bucak
Ümitcan Ünver
Ali Aydın Karadeniz
Ayşe Merve Aşkın
Sevda Karakaya
Aylin İnalođlu

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi
Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi
Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi
Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi